

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์
สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข*
GUIDELINES FOR DEVELOPING OMNOISOPHONCHANUPATHAM
SCHOOL TOWARDS BECOMING A HAPPY SCHOOL

ธัญลักษณ์ ทานะสิงห์¹ และ นุชนรา รัตนศิริประภา²

Thanyaluk tanasing¹ and Nuchnara Rattanasiraprapha²

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Department of Educational Administration, Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author's Email: tanasing_t@old.silpakorn.edu¹ and nuchnara57@gmail.com²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข และ 2) แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ประชากรคือผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นโรงเรียนแห่งความสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์เป็นโรงเรียนแห่งความสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขอยู่ในระดับมากสองด้านคือด้านกระบวนการและด้านคน

2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขเป็นพหุแนวทาง โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ด้านกระบวนการ 1) การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) กำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน 3) จัดระบบการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน 4) จัดให้มีมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่เผชิญกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ ด้านคน 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส 2) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสดำเนินการวางแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน 4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านสถานที่ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ

* Received 18 June 2025; Revised 20 June 2025; Accepted 24 June 2025

โรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย 2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และ 3) ส่งเสริมสุขภาพ สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี

คำสำคัญ: การพัฒนาโรงเรียน, โรงเรียนแห่งความสุข, โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์

Abstract

The objectives of this study were to investigate: 1) the school of happiness level and 2) the guidelines for developing into a happy school. The population consisted of 80 school administrators and government teachers at Omnoi Sophonchanupatham School. The research instrument was a questionnaire on opinions regarding being a happy school. The statistical methods employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were revealed the following:

1. The Omnoi Sophonchanupatham School was a school of happiness in general at a high level. When considering each aspect, it was found that being a happy school is at a high level in two aspects: process and people.

2. The developmental guidelines to become a school of happiness are multi-disciplinary. The key strategies are outlined as follows: For the process aspect 1) Support for the implementation of flexible and diverse teaching approaches; 2) Balanced and fair workload management; 3) Promotion of teamwork and unity within the school; and 4) Psychological well-being of both students and teachers should be addressed. For the people aspect 1) School administrators should prioritize fair and transparent decision-making processes and ensure equitable task delegation to teachers; 2) Continuous support for teachers in lesson planning and instructional improvement should be provided; 3) Teachers should adapt teaching methods to accommodate student diversity and interests; and 4) Teachers should emphasize individualized guidance to help students reach their full potential. For the environment aspect 1) School administrators should adopt a leadership democratic management style that values inclusive participation; 2) A safe and bully-free environment should be established; 3) Promotion of health, hygiene, and nutrition should be prioritized.

Keywords: School Development, School of Happiness, Omnoi Sophonchanupatham School

บทนำ

โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ เป็นโรงเรียนที่มีการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังมีพัฒนา ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความสุขของทั้งผู้เรียน และบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโรงเรียนจะมีการพัฒนาหลายด้าน แต่การ พัฒนาให้เป็น "โรงเรียนแห่งความสุข" ยังคงเป็นเรื่องที่ท้าทายและมีความซับซ้อนมากกว่าการ พัฒนาแค่ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว เนื่องจากโรงเรียนต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการที่ ส่งผลกระทบต่อทั้งความสุขและความเป็นอยู่ของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา หนึ่งใน ปัญหาหลักที่พบ คือ ภาระงานที่หนักหน่วงของครู ซึ่งต้องรับผิดชอบงานหลายบทบาทในเวลา เดียวกัน เช่น การสอน การจัดกิจกรรม การประเมินผล รวมไปถึงการดูแลและให้คำปรึกษา กับผู้เรียน ปัญหานี้ส่งผลให้ครูบางท่านรู้สึกเครียดและไม่ได้รับเวลาที่เพียงพอในการพัฒนาตนเอง หรือลงมือทำการสอนในรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้การ ทำงานหลายบทบาทในเวลาเดียวกันยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของครูเอง และเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การที่ครูมีภาระงานหนักยังทำให้พวกเขาไม่ สามารถดูแลจิตใจของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องจัดการกับงานที่มากมาย การดูแลและให้ คำปรึกษาในด้านอารมณ์และพัฒนาการทางจิตใจจึงถูกมองข้ามไป แม้ว่าภาระงานของครูจะ เป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ควร ได้รับการพิจารณาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็น โรงเรียนแห่งความสุข อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญคือ ความเครียดจากการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนของผู้เรียนไม่ได้สนุก หรือไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนหลายคนรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนในบางวิชา หรือไม่สามารถ เรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และความสุข ของผู้เรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอารมณ์และจิตใจของผู้เรียนช่วยเพิ่ม แรงจูงใจในการเรียน และส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประสบการณ์การเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่ง ต่างๆ เป็นการสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อน แล้วสภาพแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง บริบทดังกล่าวสอดคล้องและให้ ความสำคัญเกี่ยวกับความสุขของผู้เรียน ศักยภาพของบุคลากร และสภาพแวดล้อมในที่ส่งเสริม

ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้ปกครองแทบทุกคนล้วนปรารถนาให้บุตรหลานของตนเองได้เรียนในโรงเรียนที่ทำให้มีความสุข โรงเรียนที่มีระบบและบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวตนของตนเอง ก่อนที่จะไปต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ความสุขของผู้เรียนและวิธีการมอบองค์ความรู้จึงมีความสำคัญ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความสุขและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้การให้ความสำคัญกับความสุข และความเป็นอยู่ที่ดีในโรงเรียน จะนำมาซึ่งความสำเร็จด้านการเรียนที่สูงขึ้น ผู้เรียนมีสมรรถนะตามศักยภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ 21 และส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แนวคิดการบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาคึกคักและมีประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565: 15)

โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์มีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานด้านต่างๆ จึงได้กำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ตรงตามความต้องการของชุมชน นโยบายของรัฐ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ จากการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563-พ.ศ.2565 และได้รวบรวมประเด็นที่เป็นจุดอ่อน และอุปสรรคต่อโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับความสุขภายในโรงเรียนได้ ดังนี้ คือ 1) ปัญหาความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียนและครู 2) ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 3) ปัญหาภาระงานที่หนักหน่วง 4) ปัญหาด้านการบริหารการพัฒนาโรงเรียนยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ขาดการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความสนุกและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน และ 6) สถานที่ในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) ปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ 8) พื้นที่ของโรงเรียนมีจำกัด สถานที่นั่งพักผ่อน และทานอาหารในช่วงเวลาพักของผู้เรียนมีน้อย 4) อุปสรรคในห้องเรียนที่ชำรุดมีการซ่อมแซมที่ล่าช้า ส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนรู้ลดน้อยลง และจากผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ของโรงเรียนก็ยังพบว่าในการการบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้พบปัญหาเช่นเดียวกัน โดยในด้านการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำลง ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหาร และการประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่ได้มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้กับครู ไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และขาดความร่วมมือในการพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน (โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์, 2565)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนว่า สภาพปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์จากการบริหารงานภายในโรงเรียน ส่งผลกระทบต่อการ

ไม่เป็นโรงเรียนแห่งความสุขทั้ง ด้านคน ด้านกระบวนการ และด้านสถานที่ ซึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน คือ การแสวงหาแนวทางในการทำให้โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์เป็นโรงเรียนแห่งความสุข เนื่องจากแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุขนั้น จะเป็นแนวทางที่ช่วยให้การบริหารงานภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา“แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข”เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการบริหารงานภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขเป็นพหุแนวทาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัย มีแผนแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ในลักษณะศึกษาสภาวะการณโดยไม่มีกรทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ จำนวนทั้งสิ้น 80 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ข้าราชการครู จำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน (โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์, 2565) (ไม่รวมผู้วิจัย) ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ตามแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO) เกี่ยวกับโรงเรียนแห่งความสุข ซึ่งมี หลักเกณฑ์ของโรงเรียนที่มีความสุขไว้ 3 เกณฑ์ ได้แก่ 1) คน (People) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) สถานที่ (Place)

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอนตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศอายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดให้ (Forced Choice) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ตามแนวคิดของ ยูเนสโก (UNESCO) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ตามแนวคิดของ Likert's Rating Scale มีการหาคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of item objective congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และการทดลองใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 ฉบับ และนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเที่ยง (reliability) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.934 Cronbach, L. J. (1990).

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด โดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ข้าราชการครูชำนาญการ จำนวน 3 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 1) ผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และติดตามรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และ 3) ใช้วิธีการจัดบันทึกการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) จัดทำตารางแจกแจงคะแนน (tally sheet) เพื่อกรอกคะแนนให้สอดคล้องกับแผนการวิเคราะห์ข้อมูลและระเบียบวิธีทางสถิติที่ใช้ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency: f) และร้อยละ (Percentage: %) มัชฌิมเลขคณิต มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: σ)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ การวิเคราะห์การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์โดยภาพรวม

โรงเรียนแห่งความสุข	การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์		
	μ	σ	ระดับ
1. ด้านคน	3.55	0.60	มาก
2. ด้านกระบวนการ	3.74	0.60	มาก
3. ด้านสถานที่	3.25	0.66	ปานกลาง
รวม	3.51	0.62	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$, $\sigma = 0.62$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ อยู่ในระดับมากสองด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกระบวนการ ($\mu = 3.74$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาคือด้านบุคคล ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.60$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.66$) หากเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยภาพรวมแล้วเท่ากับ 0.62 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขเป็นพหุแนวทาง โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ด้านกระบวนการ 1) การสนับสนุนการนำแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นและหลากหลายมาใช้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) การบริหารจัดการภาระงานที่สมดุลและยุติธรรม โดยกำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และจัดสรรเวลาสำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการ มีแนวทางติดตามและประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนตามความสามารถของตนเอง 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างความสามัคคีใน

โรงเรียน โดยจัดระบบการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน 4) การดูแลสุขภาพทางจิตใจของนักเรียนและครู โดยควรมีมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่เผชิญกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ ด้านคน 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส มีการมอบหมายภาระงานแก่ครูอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสดำเนินการวางแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน 3) ครูควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน รวมถึงความสนใจของนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ อีกทั้งควรใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของในชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน 4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอธิบายแนวทางการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีการมอบหมายการบ้านและงานที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อไม่ให้เป็นการที่เกินความจำเป็นของนักเรียน และสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านโครงงานและกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านสถานที่ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่สำหรับการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ หรือกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากการรังแก โดยติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมไม่เหมาะสม และกำหนดจุดให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถแจ้งปัญหาได้อย่างปลอดภัย 3) ส่งเสริมสุขอนามัย และโภชนาการที่ดี ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโรงอาหารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และจัดให้มีจุดล้างมือและสุขอนามัยที่เพียงพอในโรงเรียน เช่น อ่างล้างมือ ห้องน้ำสะอาด และน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย

อภิปรายผล

1. การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีแนวทางการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและบุคลากรอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความเหมาะสม ยุติธรรม และเป็นธรรมในการมอบหมายภาระงานให้กับครูและนักเรียน เช่น การมอบหมายงานหรือการบ้านอย่างสมเหตุสมผล เพื่อไม่สร้างภาระเกินควร และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสุขมากกว่าความเครียด

โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีเสรีภาพทางความคิด มีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมที่เน้นความสำเร็จของนักเรียน ทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างทักษะใหม่ๆ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย กระบวนการเรียนการสอนถูกออกแบบให้มีความสุข สนุกสนาน กระตุ้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียน และวางแผนเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ในหลายมิติ ขณะเดียวกัน ครูได้รับการสนับสนุนในการบริหารจัดการห้องเรียน และจัดการกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ในระดับองค์กรรวม โรงเรียนมีการวางแผนและจัดระบบการทำงานเป็นทีม สร้างความสามัคคีระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ตลอดจนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจของนักเรียน เช่น กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จิตอาสา และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสุขในโรงเรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ วัลลภ บุตรเกต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมองค์การกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ ตามแนวคิดของตามแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา บุญมาวงษา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าได้แก่ ด้านความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่น ด้านความรู้สึที่ดีต่อวิชาที่เรียน และด้านความรู้สึที่ดีต่อตนเองในการเรียน ตามลำดับ

1.1 ด้านคน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกรายข้อพบว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ ด้านคน อยู่ในระดับมากจำนวน 19 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ครูปลูกฝังค่านิยมที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การเคารพผู้อื่น เป็นต้น นักเรียนในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ อนุพงศ์ รอดบุญปาน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุญบุรี (วัดวังยาว)” ผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุญบุรี (วัดวังยาว) ด้านคน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกรายข้อพบว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมให้

นักเรียนเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจของตนเอง ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนตามลำดับ อยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ข้อ สอดคล้องกับ วรรณวิภู ณ พัทลุง และสุตาพร ทองสวัสดิ์ (2565: 1763) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์การแห่งความสุขของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รายได้ และสถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านกระบวนการในส่วนข้อเสนอแนะนั้นควรมีการจัดอบรมหรือให้ความรู้ด้านการจัดการเรื่องภาระหนี้สินของครูเป็นอันดับแรก หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายให้กับครูหลังจากได้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มข้น และควรมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้ครูได้ดูแลสุขภาพร่างกาย เช่น สถานที่หรืออุปกรณ์ในการการออกกำลังกาย จัดสรรเวลาให้ครูได้ออกกำลังกาย จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพประจำปี และกิจกรรมส่งเสริมการมีสุขภาพจิตที่ดี

1.3 ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกรายข้อพบว่า การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ ด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูและบุคลากรให้ความสำคัญกับการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนอย่างทั่วถึง โรงเรียนส่งเสริมวัฒนธรรมของความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้ง ครูและบุคลากรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูส่งเสริมการสื่อสารเชิงบวกและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในการเรียนการสอน โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยและสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ตามลำดับโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา ที่มีผลโดยตรงต่อความรู้สึกปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน ครู และบุคลากรทุกฝ่าย จึงมีการดูแลและบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเคารพซึ่งกันและกันอย่างจริงจังเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งและความขัดแย้งภายในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีและเคารพในความแตกต่างของบุคคล ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรและนักเรียน ในขณะเดียวกันผู้บริหารก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข เป็นพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข เป็นพหุแนวทาง ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขของโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ยังมีสิ่งที่ต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ได้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ด้าน

กระบวนการ 1) การสนับสนุนการนำแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นและหลากหลายมาใช้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) การบริหารจัดการภาระงานที่สมดุลและยุติธรรม โดยกำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และจัดสรรเวลาสำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการ มีแนวทางติดตามและประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนตามความสามารถของตนเอง 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างความสามัคคีในโรงเรียน โดยจัดระบบการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน 4) การดูแลสุขภาวะทางจิตใจของนักเรียนและครู โดยควรมีมาตรการช่วยเหลือให้นักเรียนที่เผชิญกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ ด้านคน 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส มีการมอบหมายภาระงานแก่ครูอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสพัฒนาการวางแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน 3) ครูควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน รวมถึงความสนใจของนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ อีกทั้งควรใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของในชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน 4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอธิบายแนวทางการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีการมอบหมายการบ้านและงานที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มความจำเป็นของนักเรียน และสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านโครงการและกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านสถานที่ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่สำหรับการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ หรือกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากการรังแก โดยติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมไม่เหมาะสม และกำหนดจุดให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถแจ้งปัญหาได้อย่างปลอดภัย 3) ส่งเสริมสุขภาพสุขอนามัย และโภชนาการที่ดี ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโรงอาหารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และจัดให้มีจุดล้างมือและสุขอนามัยที่เพียงพอในโรงเรียน เช่น อ่างล้างมือ ห้องน้ำสะอาด และน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย สอดคล้องกับอนุพงศ์ รอดบุญปาน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุญบุรี (วัดวังยาว)” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุญบุรี (วัดวังยาว) มีแนวทางที่สำคัญ คือ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ ยุติธรรม บริหารจัดการดี รับฟังปัญหา 2) ให้ความรู้ด้านสุขภาพและตรวจโรค 3) มุ่งเน้นให้บุคลากรทำงานเป็นทีมหมั่นแสดงความมีน้ำใจต่อ

กัน และยกย่องผู้เป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร 4) จัดประชุมวางแผน มอบหมายงานให้เหมาะสมตามความสามารถ และจัดกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดด้วยวิธีการที่หลากหลาย 5) สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ นิเทศติดตามการทำงานและประเมินคุณภาพบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ 6) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ให้บุคลากรเกิดความรักความปรารถนาดีต่อกัน ละอายต่อการกระทำผิด และละเว้นจากการทำความชั่ว 7) ส่งเสริมให้บุคลากรรู้จักวางแผนการใช้เงิน ให้ความรู้ด้านการลงทุน จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย สร้างนิสัยประหยัดและเก็บออม ลดการก่อหนี้ไม่เล่นการพนันทุกรูปแบบ สนับสนุนงบประมาณสื่อการสอน สวัสดิการ ให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอและเหมาะสม 8) ปลูกฝังให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว กระทำตนเป็นสมาชิกที่ดีเข้าใจบทบาทหน้าที่ในครอบครัว และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวกับองค์กร 9) จัดภูมิทัศน์และดูแลอาคารสถานที่ต่างๆ ในองค์กรให้มีบรรยากาศร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย น่าอยู่ และ 10) ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขซึ่งเป็นพหุแนวทาง โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ด้านกระบวนการ 1) การสนับสนุนการนำแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นและหลากหลายมาใช้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) การบริหารจัดการภาระงานที่สมดุลและยุติธรรม โดยกำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และจัดสรรเวลาสำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการ มีแนวทางติดตามและประเมินผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนตามความสามารถของตนเอง 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างความสามัคคีในโรงเรียน โดยจัดระบบการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน 4) การดูแลสุขภาวะทางจิตใจของนักเรียนและครู โดยควรมีมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่เผชิญกับความเครียด หรือปัญหาทางอารมณ์ ด้านคน 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส มีการมอบหมายภาระงานแก่ครูอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สนับสนุนให้ครูโอกาสพัฒนาการวางแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน 3) ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน รวมถึงความสนใจของนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ อีกทั้งควรใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน 4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอธิบาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีการมอบหมายการบ้านและงานที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อไม่ให้เป็นการที่เกินความจำเป็นของนักเรียน และสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านโครงการและกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านสถานที่ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่สำหรับการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ หรือกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากการรังแก โดยติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมไม่เหมาะสม และกำหนดจุดให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถแจ้งปัญหาได้อย่างปลอดภัย 3) ส่งเสริมสุขภาพ สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโรงอาหารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และจัดให้มีจุดล้างมือและสุขอนามัยที่เพียงพอในโรงเรียน เช่น อ่างล้างมือ ห้องน้ำสะอาด และน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ผลพบว่า 1. โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์เป็นโรงเรียนแห่งความสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการเป็นโรงเรียนแห่งความสุขอยู่ในระดับมากสองด้านคือด้านกระบวนการและด้านคน และ 2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุขเป็นพหุแนวทาง โดยมีแนวทางที่สำคัญดังนี้ ด้านกระบวนการ 1) การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) กำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน 3) จัดระบบการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน 4) จัดให้มีมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่เผชิญกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ ด้านคน 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส 2) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสนำเสนอการวางแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน 4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านสถานที่ 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย 2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และ 3) ส่งเสริมสุขภาพ สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี

เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์สู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านคน ได้แก่ 1.1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส มีการมอบหมายภาระงานแก่ครูอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.2) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสนำเสนอแผนการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน 1.3) ครูควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน รวมถึงความสนใจของนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ อีกทั้งควรใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของในชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน และ 1.4) ครูควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอธิบายแนวทางการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนอย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. ด้านกระบวนการ ได้แก่ 2.1) การสนับสนุนการนำแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นและหลากหลายมาใช้ 2.2) การบริหารจัดการภาระงานที่สมดุลและยุติธรรม โดยกำหนดปริมาณงานและการบ้านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน 2.3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างความสามัคคีในโรงเรียน และ 2.4) การดูแลสุขภาพทางจิตใจของนักเรียนและครู โดยควรมีมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่เผชิญกับความเครียดหรือปัญหาทางอารมณ์ เช่น การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา

3. ด้านสถานที่ ได้แก่ 3.1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีภาวะผู้นำและประชาธิปไตย และ 3.2) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากการรังแก โดยติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมไม่เหมาะสม และกำหนดจุดให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถแจ้งปัญหาได้อย่างปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

ชนิษฐา บุญมาวงษา. (2561). ความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์.(2565). รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). สมุทรสาคร: ฝ่ายบริหารทั่วไป เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก

https://fth0.com/uppic/74100221/ita/ita_74100221_1_20210111-20754.pdf.

วัลลภ บุตรเกต. (2562). วัฒนธรรมองค์การกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วรรณวิภู ฒ พัทลุง และสุตาพร ทองสวัสดิ์. (2565). องค์การแห่งความสุขของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ. (ครั้งที่ 13). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). โรงเรียนแห่งความสุข: แนวทางการสร้างโรงเรียนที่มีความสุขตามแนวคิดของยูเนสโก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อนุพงศ์ รอดบุญปาน. (2561). องค์การแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุยบุรี (วัดวังยาว). ในวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5 th ed. New York : Harper Collins.